

ПРИМОРСКЕ НОВИНЕ

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОДИНА XI • БРОЈ 219. • 25. СЕПТЕМВАР 1982.

ЦИЈЕНА 4 ДИНАРА

КОМПАНИЈА ПЛАЋАНА У ГОТОВОМ

СЈЕДНИЦА ОПШТИНСКОГ КОМИТЕТА САВЕЗА КОМУНИСТА

Енергично

у отклањању слабости

Резултати пословања привредних и непривредних организација за шест мјесеци и негативне појаве у друштвеном и економском животу у општини, које се, иначе, манифестишу у разним видовима, били су предмет расправе на посљедњој сједници Општинског комитета Савеза комуниста. У привреди су резултати пословања били негативни, али, како је констатовано, они су, као прво, проузроковани сезонским карактером пословања туристичке привреде, па ће право стање у њима бити познато тек послиje деветомесечних обрачуна, јер се гро дохотак у њима остварује у тренутку кварталу. Иначе, како се оцењује, негативни показатељи пословања туристичке привреде проузроковани су утрошком средстава већим од укупног прихода, повећањем залиха робе, ради боље снабдјевености у сезони, закашњењем у отварању нових објеката због чега није остварен планирани број ноћења, као и неблаговремени наплаћивањем оствареног прихода. Дошло је и до раскорака између набавних и продајних цијена робе и услуга, што је утицало на смањење обима туристичке понуде, а тиме и потрошње.

Као позитивно, оцијењено је што производне организације нису повећавале личне дохотке у минулом периоду и што су заједничка и општа потрошња смањење у корист привреде. У непривреди је стање другачије — лични доходи су исплаћивани супротно друштвеном договору и у просјеку су повећани за 29 одсто. Друштвени договор прекршиле су ООУР „Новоградња“, „Јадран“, „Водовод“, „Зеленило“, Интерна банка и „Јадрански сајам“. Колективи и одговорни органи у тим организацијама већ су предузели мјере да се неправилно исплаћени износи врате. Договорено је да Служба друштвеног књиговодства убудуће брже и ефикасније указује на сличне тенденције и непоштовање друштвених договора, а таква обавеза поставља се пред организације Савеза синдиката и Савеза комуниста у основним организацијама удруженог рада.

Увидом у податке о пословању привреде оцењује се да ће пословну годину негативно завршити ООУР „Палас“ у Петровцу и „Авале“ у Будви, па ће се предузети мјере да се губици што је то гуђе више смање. Правовремено ће се приступити санирању постојећег стања у ове двије организације, а то, првенствено, треба да буде заједнички, а не посебно, са основним организацијама Савеза комуниста у другим туристичким колективима оставају обавеза да анализирају друштвено-економске односе и стање у

својим срединама и поставе задатке и предузму обавезе на јачању својих производних организација. Договорено је да Општински комитет редовно прати те активности и основним организацијама пружа помоћ у раду.

Добар дио времена на сједници био је посвећен разматрању енгативних појава у нашој средини. Показало се да оне не „леже“ само у „дивљој“ градњи и непринципијелностима у урбанизацији. Поменуте су појаве шпекулације с кредитима из средстава солидарности, препродаја национализованог земљишта, уступања и замјена плацева, непринципијелности у расподјељењу становна солидарности и у спровођењу политике развоја „мале привреде“. Речено је да на те и друге појаве Савез комуниста указује дуже времена, али је врло мало учињено на њиховом сужбијању.

Неопходно је да досљедно кренемо у расчишћавању с тим и другим појавама и да у том сложеном и одговорном послу истрајемо до краја — рекао је Жарко Миковић, додајући да се други вено-политичка заједница налази у доста тешкој ситуацији. Навео је податак да само СИЗ за изградњу и становљавање дугује 140 милиона динара, а да се не види могућност враћања тих средстава. Мишљења је да је један од разлога што се у такве ситуације запало то што су средстава за одређене намјене усмјеравана на другу страну, као и да је у прекорачењу на изградњи нових објеката било доста субјективних слабости. Као посебно у непринципијелностима и слабостима испољеним у политици урбанизације сматра то што су детаљни урбанистички планови рађени момо концепција генералних планова. Жарко Миковић је тражио да се преиспитају појаве шпекулација с кредитима, препродаје национализованог земљишта, уступање плацева као и да се види ко поред приватне куће ужива још друштвени стан. При расподјели становна солидарности нису попутовани договорени ставови и принципи, па те и друге пропусте треба обавезно исправити.

Сматрам да у започету акцију на обрачунавању са слабостима и њиховим носиоцима треба ићи до краја. То је обавеза, прије свега, наше комунисте и отворено се мора рећи све што није валидо, па нека сви који су гријешили понесу свој дио одговорности за неправилности

и незаконите радње у којима су учествовали — рекао је Блажко Станишић.

Тога мишљења био је и Стево Вукотић, а Рако Дулешић је истакао да су одређене деформације о којима се говори у Будви „чисто продукт мита и корупције“. На глашавајући да се не смије у питању доводити потреба ангажовања свих друштвених снага у исправљању будванских „кривих Дрина“, Свето Марковић је указао на то да су сличне акције, започињане раније у обрачунавањима с негативностима, че то разводњаване, јер су се претварале у обрачуне формума, па је мишљења да се то овога пута не би смјело поновити.

На сједници Општинског комитета је договорено да се одмах приступи изради информације о свим негативним појавама у Будви и да се она достави Централном комитету Савеза комуниста Црне Горе, а да се с њом упознају и организације Савеза комуниста у општини. Она ће, иначе, садржати и одговоре на питања како, због чега и зашто је у Будви дошло до толиких негативности у друштвено-политичком и привредном животу.

Д. Новаковић

ВИЕСТИ ИЗ ПЕТРОВЦА

Станови чекају станаре

Тридесет становица изграђених из средстава солидарности, завршени прије годину и више дана, стоје неуслеђени, иако је стамбени проблем у организацијама удруженог рада на подручју Петровца веома акутан. Радници ООУР „Палас“, на примјер, користе хотелске просторије за становљавање већ пуне три године! Овај проблем се, такође, не скida с дневног реда свих скупова који се одржавају у Мјесној заједници. Грађани се питају: до када ће стамбена зграда са тридесет становица у Маинићима — Радановићима стояти празна док се у центру овог туристичког мјеста налазе трошне бараке и приколице у којима станују бескућници?

ПРЕДСТОЈИ РЕВИЗИЈА УРБАНИСТИЧКОГ ПЛАНА

да самодоприносом уведу сеоску расvjету. У овој акцији учествоваће свако домаћинство с прилогом од 10.000 динара. Овим путем ће се обезбједити педесет одсто средстава за ову сврху, а са исто толико процената учествовање Самоуправна интересна заједница за изградњу и уређење Будве.

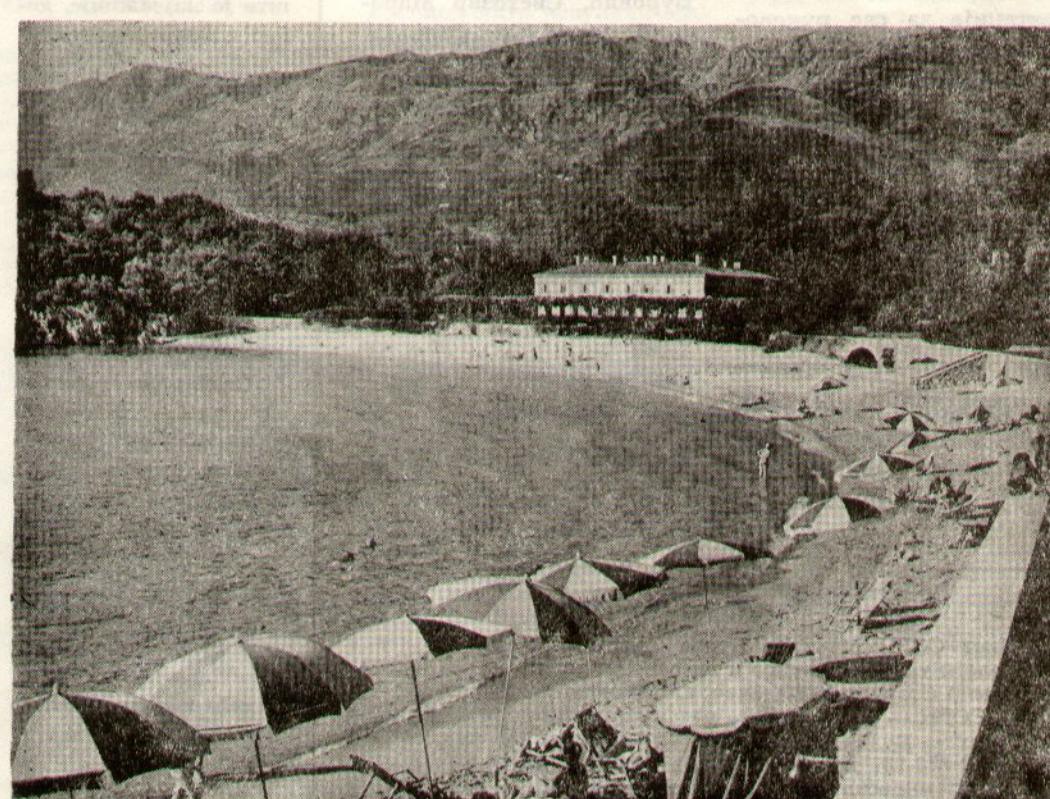
НАСТАВЉЕНИ РАДОВИ НА „ПАЛАСУ“

Ових дана настављени су радови на изградњу хотела „Палас“ у Петровцу, који су били прекинuti због недостатка средстава. Сада се већ са сигурношћу може рећи да ће овај угоститељски објекат бити на вријеме завршен и стартовати у следећој туристичкој сезони.

ЗАВРШЕНИ РАДОВИ НА КАНАЛИЗАЦИЈИ

Постављањем колектора у насељу Брежине коначно су завршени радови на канализацији Петровца. Тако је и насеље Брежине, уз нову саобраћајницу која је недавно изграђена, добило физиономију градског насеља и скинуло с дневног реда два горућа проблема с којима су се становници Брежина дуго борили. Колико ће још трајати изливавање септичких јама у овом насељу зависи искључиво од самих власника стамбених зграда и спремности домаћина да издржи среđство за прикључивање на канализациони колектор.

В. Ј.

На септембарском сунцу у Милочеру

СЈЕДНИЦА ОК ССО

Примједбе на Нацрт друштвеног договора о кадровској политици у општини

Општинска конференција ССО на сједници одржаној 16. септембра разматрала је нацрт друштвеног договора о остваривању кадровске политике у општини и донијела одлуке о броју основних организација ССО и броју делегата Општинске конференције. Сједници су присуствовали и члан Предсједништва РК ССО Сретен Савићевић, предсједник ОК ССРН Владо Дулетић и предсједник ОК Покрета горана Марко Ивановић.

Након уводног излагања које је подnio Велибор Золак и плодне дискусије о нацрту друштвеног договора, Конференција је подржала предлог ОК ССРН да се из договора брише члан 10, јер би се његовом примјеном омогућавало да функционери, по истеку мандата, уколико се правовремено не распореде на неку другу дужност, могу дуже вријеме да примају лични доходак без рада. Такође, делегати су закључили да је широк круг функција за које треба вршити консултације у Координационом одбору за питање кадровске политике. Очијењено је да нису потребне консултације за све руководице радних јединица, већ само за које се као справдане изјасне радници у организацијама удрженог рада.

Конференција је донијела одлуку о броју основних организација ССО, којих ће бити двадесет четири: једанаест у организацијама удрженог рада, седам у мјесним сједницама и шест у школама. У ООУР „Пекара“ биће фор-

Вс. С.

мирана нова основна организација, а у Центру за средње усмјерено образовање, уместо десет досадашњих, убудуће ће бити само четири, јер досадашња уситњеност није дала задовољавајуће резултате. У мјесној сједници Будва I уместо двије — Предградић и Стари град и Господаршина — убудуће ће бити само једна основна организација и сједница, двадесет ССО у новом сазиву бројаће 68 делегата: двадесет из удруженог рада и самоуправних организација. Општинска конфедерација је подржала сајам из мјесних сједница шеснаест из школа и једанаест из друштвених организација — колективних чланова ССО.

Конференција је подржала закључке Скупштине општине о мјерама против бесправне градње и обавезала основне организације ССО да воде енергичну акцију на њиховом спровођењу, било да се радило о прекришиоцима члановима ССО или другим појединцима.

У дискусији су учествовали Недељко Јаничић, Даја Љубишић, Владо Дулетић, Марко Ивановић, Сретен Савићевић, Рајка Ђуровић, Светозар Марковић, Момчило Сворџан, Слободан Маркићевић, Ваљко Станишић и Гојко Љубановић. Наредна сједница Општинске конференције ССО одржава се половином октобра и на њој ће бити конституисана Конференција у новом сазиву, изабрани делегати за омладинске конгресе и делегати у Републичкој конференцији ССО.

Вс. С.

Приморске новине

Лист ССРН општине Будва Уређује: Редакционски колегијум, Вд. главног и одговорног уредника: Владимира Станишића, Издавач: Општинска конференција ССРН — Будва адреса редакције: „Приморске новине“ — Будва телефон: 41-346 — Број жиро-рачуна 20710-678-287 код СДК Будва — Штампа: Издавачко-штампарска радна организација „Обод“ — Цетиње — Претпоставка: годишња 100 дин.; за иностранство 280 дин. — Рукописи се не варају.

ИСКРИЦЕ

НИЈЕ УБИЈЕЊЕН

— ... Сви они који су повећали личне дохотке мимо договора — коментарице ТВ спикер закључке са једне сједнице — мораће да врате разлику.

— Вратиће, како неће, и то о куковудне! — с невјерицом примјењује један ТВ гледалац.

ХОЋЕ ЛИ СЕ...

Судећи по акцији која је у току, изгледа, дивљој градњи стаће се на крај.

Хоће ли се стати на пут и другим дивљаљима?

АЛАЛ ЈОЈ ГЛАС!

Није тачно да се само добар глас далеко чује.

Надалеко се чује овог љета и лош глас је дне кафанске „певальке“.

ДВА ГЛЕДАЊА

— То што сам нешто постигао у животу, треба у првом реду да захвалим свом професору...

— А ја издавању кревета туристима!

НАШЕ НАРАВИ

У посљедње вријеме у Будви се при поздрављању може чути:

— Шта је ово, не видјех те у „Побједном“ списку милијардер-а?

ПИСМО

„Драги рођаче, одавде си отишао у Америку „трбухом за крухом“. Врати се, овде се сада лијепо живи и што је најважније, добро и лако зарађује.“

ВЕЛИКА ПОТРАЖЊА

У нашој општини двије ствари се, кад се појаве, разгребе за тили час: кафа и, одеско-ро, лист „Побједа“.

БЕЗ МЈЕРЕ

Станарине су повећане у августу ове, али са важношћу од октобра прошле године... Ције на струји средином септембра, са важношћу од 1. априла (није виц) ове године...

Сиромах, мој пријатељ Џилид, ове дажби не неће платити, јер је у међувремену испустио своју племениту душу!

Милован Пајковић

ЛИКОВИ ПАЛИХ БОРАЦА

Вуко Филипов Марковић

Рођен је 30. V 1909. године у Марковићима. Завршио је четири разреда основне школе у Маними. Земљорадник и радник — надничар. У НОБ ступио 13. јула 1941. године. Члан КПЈ од септембра 1943. Погинуо на Леперију у Јешанској нахији децембра 1943.

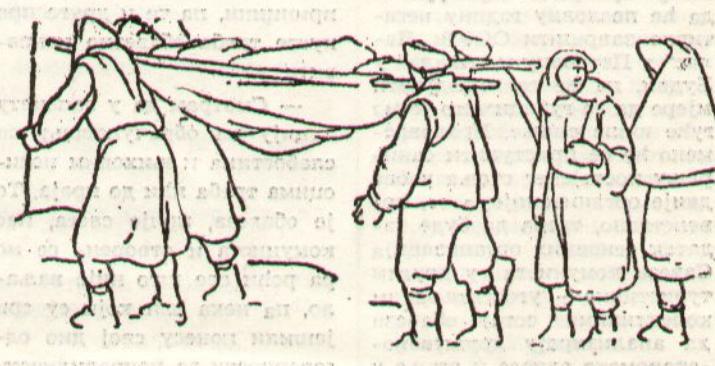
Вуко Марковић

Почиће из веома сиромашне сељачке породице и све до другог светског рата, 1941. године, живио је тешким животом радног човјека. Живот његов и његове породице био је отежан раном смрћу оца Филипа, 1917. године, добровољца у Црногорској војсци у првом светском рату. На малом имању ни уз највећи труд породица није могла да обезбедије најосновније потребе за живот. Зато је Вуко од младих дана, годинама, те шко и за малу надницу, радио на државним радовима или код имућнијих приватника. Био је већити надничар који је на сопственим леђима осјетио експлоатацију од стране богатих и друге неправде у бурђоаској Југославији. Вуко је и такав живот подносио храбро и исправно. Био је веома поштен, добар радник и домаћин породице, озбиљан и дружелюбив, чврста карактера, веома духовит, способан и спреман да у тешки живот и ситуацији уноси ведрину. Мало је говорио, али промишљено и разложно, увијек цијенеши мишљење и разлоге других. Мало се и смијао, али су се, зато, други око њега увијек, и у тешкоћама, срдачно радовали и смијали његовим духовитим изрекама, упадицама и причама. Због свега тога био је угледан, цијењен, радо приман и вољен у селу и шире. Одслужио је кадровски рок у бившој југословенској војсци.

Од почетка марта 1942. године ступа у Будванску, а ускоро затим у Маинску чету Приморског батаљона „Стефан Штиљановић“ Ловћенског НОП одреда. Имајући у виду његову зрелост, оданост НОП и повјерење које се у њега с правом имало, постављен је за замјеника командира чете. На тој дужности се истиче и доприноси укључивању нових бораца у чету.

Послије капитулације Краљевине Југославије и окупације земље вратио се из априлског рата са оружјем и продужио да ради на имању. С почетком устанка и оружана борба против окупатора у Црној Гори, 13. јула 1941. године, укључује се у НОП и учествује у борбеним акцијама против Италијана у реону Кошљун — Завала. У вријеме осјеке устанка (август — октобар 1941) хапшен је и за тваран, заједно с другим Марковићима, али није престао с активним и организованим радом за НОП. Цијењен као храбар и одлучан борац, спреман да извршава задатке који му се поставе, где год то Партија нареди и без обзира на тешкоће, Вуко у другој чети узима улогу узгојништва и инструктора младих бораца, али и чланови чете који су узимали учешће у борбама.

Храбри борац и комуниста, Вуко Филипов Марковић погинуо је као командир чете у Ловћенском одреду на Леперију у Јешанској нахији децембра 1943. године.

СКУПШТИНСКА ХРОНИКА

Разматрана анализа друштвено-економског развоја

Општинско одјељење за привреду и финансије припремило је анализу неких објави о друштвено-економском развоју општине, која има за циљ да прикаже достигнути степен развоја по појединачним привредним гранама, оцијени могућности њиховог даљег у напређењу и предложи мјере које треба да подрже даљи развој.

У процесу делегатског разматрања анализе испољено је велико интересовање, што се види из примједаба делегација свих мјесних заједница, државних органа, Будванске банке, Општинског комитета СК и Предсједништва ОК ССРН, као и дискусија на сједници Скупштине Драгана Радовића, Уроша Зеновића, др Ђанија Поповића, Крсте Вукотића, Милана Клајића, Благоја Брајевића, Драгутине Вуцковића, Душана Љијешевића, Зоре Лукетић, Раде Гргочевића, Владе Дулетића, Гојка Митровића и Жарка Миковића.

Полазећи од стања и актуелне проблематике у одређеним областима привреде и друштвених дјелатности Скупштина је донијела закључак:

— Из анализе која је служила као основ за расправу види се да активност у претходном периоду карактерише врло интензивна инвестиционија дјелатност. Такође је очигледно да су у припремама, одлучивању и реализацији инвестиционих захвата испољене крупне слабости, што ће се врло негativno одразити на даљи развој општине;

— у анализи је третиран врло велики број дјелатности и организација, а она не садржи потпуни преглед стања проблема и узрока које су условиле неке врло негативне последице. Анализа, такође, не садржи приказ носилаца активности, слабости, пропуста и грешака;

— проблематику у одређеним дјелатностима требаје потпуније сагледати, утврдити узроке и предложити одговарајуће мјере и активности за превазилажење сложеног стања;

— неопходно је, исто тако, утврдити носиоце одговорности за настало стање и предложити мјере да се оно превaziđe;

— ради обезбеђења што потпуније анализе друштвено-економског развоја неопходно је укључити све заинтересоване субјекте (банку, СДК, МЗ и ДПО) чије ангажовање може допристи у спречавању обављању послова;

— допуна анализе треба да послужи и за припрему измјена и допуна овогодишњег и друштвеног плана за период од 1981. до 1985. године. Предлог измјена и допуна овогодишњег плана треба припремити за наредну сједницу Скупштине.

УПОРЕЂИВАЊЕ ОСТАВАРЕНОГ ПРОМЕТА

Вијећа удруженог рада мјесних заједница донијела су одлуку о одређивању организација удруженог рада с којима ће се упоређивати остварени промет код утврђивања пореске основице. Прописано је да Извршни одбор одређује комисије које утврђују услове пословања пореских обвезника по одређеним дјелатностима у циљу утврђивања пореске основице. Поступајући је да се види у току реализације тога плана, тј. насталих потреба и рјешења и мовинско-правних односа. Очекивати је да ће и власници појединих зграда прихватити она рјешења која ће утицати да град што прије оживи и да буде у функцији туризма, што је од интереса и за сваког од њих.

Тенденција која је на збору дошла до изражавања да делегација треба послије збора да размотрити нека питања која су остала без одговора и разријеши неке дилеме, па да те своје ставове изнесе на сједници Скупштине, нема свог оправдања. Делегати су представници грађана своје мјесне заједнице који на Скупштини или скupштинском

Шта је показао један збор грађана

Уочи сједнице Општинске скupштине, одржане крајем прошлог мјесеца, требало је да грађани дају примједбе на предлог урбанистичког плана Старог града, на предлог одлуке о порезима грађана и да се упознају с неким подацима о бесправној грађи. Све, веома важна питања која непосредно задиру у живот грађана. Крај збора није дочекала ни трећина оних који су били на његовом почетку, иако то није умањило садржај дискусије која је вођена. Добро би било да у раду Мјесне заједнице потражимо бољи метод и, умјесто једног да сазовемо посебне састанке на којима би, уз бољу припрему и претходну информисаност грађана, могли темељитије да разматрамо овако важна питања.

Разумљива је била извјесна општина у дискусији, јер је материја сваке тачке дневног реда задирала у личне интересе појединача и они су оправдано тражили одговор и захтијевали да се њихови интереси поштују. Да ли ће бити могуће удововољити свим захтјевима и шта ће у обнови Старог града послије усвајања урбанистичког плана бити неопходно да се уради, у чијим кућама ће се смјестити музеји, галерија и други објекти од општег значаја, остаје да се види у току реализације тога плана, тј. насталих потреба и рјешења и мовинско-правних односа. О чекавати је да ће и власници појединих зграда прихватити она рјешења која ће утицати да град што прије оживи и да буде у функцији туризма, тај „златни рудник без прашине“, који је преконоћи из коријена промијенио наш економски положај, а с њиме умногом и наша схватања. Посебно је питање: како су и колико ангажовани наши порески органи у примјени прописа и политике опорезивања на терену?

Дивља грађа о којој се сада на широко води дискусија на састанцима и преко средстава јавног информисања такође је својеврсна потврда функционисања органа власти. Представници Општинског комитета за урбанизам, грађевинарство и комунално-стамбене послове наступили су са именничним списковима грађана који нису поштовали прописе, нити испунили обавезе према друштву за посљедње три године. У пропливом броју „Приморских новина“ читали смо и закључке Скупштине општине о бесправној грађи и одговорности на коју ће бити позвани почињиоци. О тој одговорности било је ријечи и на збору грађана Мјесне заједнице Будва I. Али, не само почињиоца, већ и органа општинских служби који су на овај или онaj начин кумовали тој појави. Један од закључака збога јесте да се грађани обавијесте до краја 1982. године о предузетим мјерама и одговорности коју ће сносити појединачи у органима општинске службе. Напоменуто је да је и од стране руководилаца, бивших предсједника општине, било случајева да један другом остављају „у аманет“ обећања о додјели плацева за индивидуалну грађу кухија (примјер Госпоштине), и то на уштрб акутних саобраћајних проблема од којих трпи читаво насеље и да такве појаве будуће не би смеле да се понављају.

Проблеми о којима се дискутовало на овом збору грађана илуструју бољке нашег друштва. У Будви су, због динамичног развоја туризма и користи коју он доноси, оне дошли до изражавају као идже друго и показују колико су стекле право грађанства многослабости и шире у нашој заједници. Приватизација и узурирање власти, кршење законитости у органима управе, изигравање прописа, бројне стицање материјалних добара мимо личног рада, утјај пореза, дивља грађа и све остало, уз одређену политичку пасивност комуниста и других прогресивних снага, све је то већ годинама присуствено у овој средини. Стабилизација не подразумијева само корекцију крупних инвестиција. Она тражи од сваког од нас промјену схватања и понашања, пуну поштовања закона и прописа, укидање привилегија ма које врсте и борбу за већи доходак и бољи живот, али само на основама личног рада.

У Будви су задњих мјесеци покренути бројни проблеми, прозвани и прозивају се појединачи и тражи се њихова одговорност за све о шта су се огријешили. То је добро. Тако је једино могуће и доћи до одређених резултата. Оживио је борбени дух код многих који су до сада тактизирали или се потпуно пасивно држали, иако су били свједоци многих немилих појава. Ситуација је таква да од свих нас захтијева да ишчерајмо у позитивном процесу кога смо отворили. То није нимало лако. Не може пре коноп да се промијени све што се годинама таложило и довело нас у незавидно стање. У том расчишћавању би ће добротамјерни критичари, а биће и оних других. Грешкови свих нису исти и према њима људе треба цијенити. Сада долазе до изражавања не само радни квалитети и способности појединача, без обзира да ли су на руководећим положајима или не, већ, у првом реду, њихова храброст, храброст сваког поштеног грађанина да се обрачуна са својом средином са оним што не ваља. Невјерица у успјех те борбе само може да нас демобилише. Овај збор грађана показао је да они дају подршку свим позитивним корацима. А за то није потребан ни факултет, нити диплома.

Јово Михаљевић

УХВАЋЕНА ОПАСНА ГРУПА ПРОВАЛНИКА ИЗ НИКШИЋА

Почетком септембра, заједничком акцијом ОУП Будве и СУП Никшића, откривени су и лишени слободе Есад Бајковић, Ранко Дубљевић, Исмет Халтић и двојица малолjetnika K. A. и K. R., провалници из Никшића, који су извршили преко 40 крађа на подручју Будве, Бара и Дубровника.

С. П.

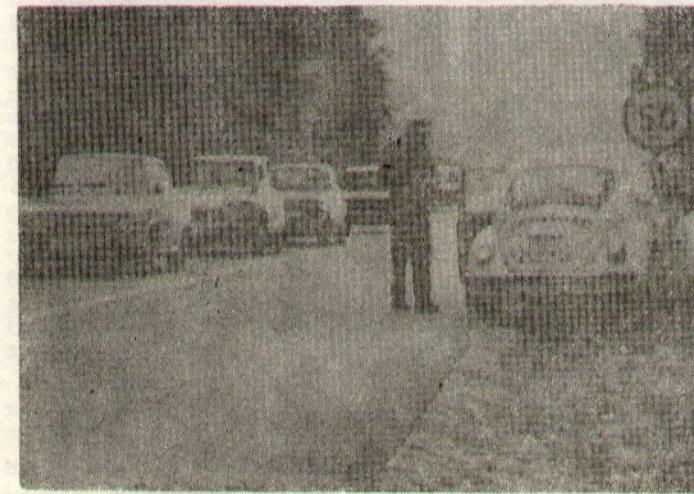
Много неисправних возила

у току вожње — каже замјеник командира Станице, Радомир Јовићевић.

Новчано је на лицу мјеста казњен 6.351 возач са укупно милион и 688 хиљада динара, а против несавјесних возача поднijето је преко десети хиљаде пријава. Због техничке неисправности из саобраћаја је искључено 695 возила, а одузето је 177 дозво-

ла возачима који су возили под утицајем алкохола. Саобраћајни милиционари, за које се каже да дужност обављају савјесно и одговорно и да су то већином млади људи, опоменули су 8.934 возача због лакших прекршаја и прегледали пртљажнике 35.662 аутомобила ради отварања шверцера.

Н. Д.

— Највише је незгода због неприлагођавања вожње условима пута и времена и, посебно, због претјераног узимања алкохола од стране возача, који је и био главни узрочник смртних случајева. Возачи се не придржавају саобраћајних знака и дозвољеног одстојања између возила

ИЗ БИЉЕЖНИЦЕ РЕПОРТЕРА

Септембар је најљепши мјесец на овој обали: у Будви, на ЈАЗУ, у Милочеру. На Светом Стефану, у Бечићима, Пржну, Каменову. Велико би било мајсторство усликати прекрасно вријеме, начинити такав снимак, или руком намоловати тек прекрасне просторе боја, тиштине, мировања велике вође и сјетни израз планина што се надносе над то велико јадранско огледало, над то плаво, несагледиво море. Не ма тог ока које би све наједном погледало, нема тог фототапарата који би једним снимком овјековично тај не вјероватни призор складности; није мајка родила човјека који би кичицом и снагом духа на једном платну смислио тај велики септембарски менуј у једно виђење. Чак и ријечи је мало да се све то сакупи на једном мјесту. Али кад се све то сједини, па с оним недореченим мислима што нам се стално врзмају по глави, у свима нама најчешће несвесно, разапне септембар своје велико платно љепоте, и ми ту слику носимо амо-тамо по свијету, не знајући понекад, чак, да то и чинимо.

Септембар је пољедњи километар велике љетње сезоне, која се по неким не-предвидивим законима метаморфозе, из праве јуриља и буке љета непримјетно претвори у љепоту свега што чини дио свијета незаборавним и неопходним. Сви хотели и ресторани на обали су отворени, у сваком нека музика: бучна, лијепа или тиха и сентиментална. Једна осмина људи, од оне велике несагледиве љетње бујице, ужива сада благодети туризма, сањари, сунча се, пјева и игра. Море, надомак сваке руке, то плије икоад, окружено пјесковитим плажама; ми и наши гости, попут галебова, лебдимо кроз тај септембарски сан.

Како да ујеримо свијет да нам се наредних јесени пријужи, да заједно с нама подијели и ужива то септембарско благо. Или свијет то зна, али га јесење обавезе за државају код куће, или ми, заиста, још нисмо толико већи да се на септембарским дражима наше обале свестраније обавијестимо заљубљенике путовања.

ЦВИЈЕЋЕ

Септембар је дио великог протеклог љета које је заједно са нама искорачило кроз календарске периптије. Било је и прошло. Календарски можда. Стварно још није. Све је свеже: сјећања, догодине, истине, осмијеси. Као да још траје... Да забиљежимо, онда, штогод.

У брзом темпу прилика уловљених стабилизацијом и наших потреба да се привикнемо на затечено станови, да живећи лијепо и пријатно ипак дамо свој допринос усаглашавању наше економије са захтјевима свјетског тржишта, бар на почетку ове сезоне, тешко је било повјеровати да ће она бити тако богата. Стиснута срца, пратећи помоћи све скокове цијена и текуће економске промјене, чекали смо да видимо шта ће потреба за морем и сунцем, по силама закона, учинити да људи крену овамо. Надали се јесмо дosta, али нисмо били баш ујерени да ће нам се све наје испuniti. То је, можда, мало утицало да баш не

Љето је прошло — живјело љето

будемо потпуно спремни за туристичку сезону која се, ипак, додгода. Почетак јуна је, и по временским и по другим приликама, био доста „такнак“. Тада је већ било јасно да нам она пјешачка стаза у Бечићима неће бити готова, да нам пред сваком кућом неће цвјетати цвијеће, да нећemo успјети да се ослободимо оне трске у центру града. Некако, у то вријеме, стигле су вијести да ће Европљани: Њемци, Енглези, Французи, Италијани, да ће Чехословаци, Руси, Румуни и Мађари, ипак, доћи у великом броју, па смо, ето да не реметимо традицију, на врат на ногу успјели да отворимо још по неки бифе, да обожимо постојеће контејнере, да испишимо привремене рекламе. И не са мјо: успјели смо да направимо велики паркинг пред Тргним центром (мало смо вјеровали да се то за онолико дана може урадити); истина нисмо успјели да оне старе паркинге и, нарочито апарате, на њима оспособимо да „уберу“ неки динар, али они су стопротцентно коришћени. И то је допријело да се, иначе, велика потреба за паркирањем, бар привидно, ублажи. Реално речено, она никад неће бити потпуно ублажена, јер би Будва морала у два љетња мјесеца да има неколико тиватских аеродрома, па да проблем паркирања сиљних возила свих свјетских регистрација заиста буде потпуно ријешен.

Оптимистичка је чињеница да су парк и зелене површине у старом дијелу града (око аутобуске станице, према Старом граду, итд.) овог љета, заиста, биле одржаване прописно и, сигурни смо, да су нам наши гости на томе били захвални. Одатле до ЗЕПС-а, понешто је било у изградњи, а понешто тек она остало. Слиједећи лијеп примерј, паркови у Бечићима су били најљепши, и ту не треба жалити ријечи хвали ни оним људима чије су куће изнад магистрале, ни ходелима „Монтенегротуриста“, а треба свакако споменути ходел „Београд“, Међународни омладински центар, Путник — Праха, дјечје одмаралиште из Ужица...

Између љепоте камена и мора, зеленило је најљепша међа погледу. Зар нисмо сви понекад, бар у себи, узвину-

ли: мало више мјеста за флуру.

Скорије опасно признасти: нисмо довољно пажње по клањали цвијећу, живим сградама, зеленилу...

О ЗЕПСОВОМ парку ни ријечи. Тај комплекс је ове године био у изградњи. Парк запуштен, цвијеће самоникло и којекакво. Али ћemo се зато радо сјетити почетка седамдесетих година кад је један цвијећар са сјевера (јако нам је што му не запамтисмо име) чуда чинио од tog зеленог простора крај мора. Али, нека ово наше сјећање буде обавеза домаћинима овог комплекса да нам идућег љета вјеру у нашу љубав за лијепо и зелено.

Изложбе цвијећа нисмо имали. А тешко је и упитати кад ћemo их имати.

Можда би требало организовати годину цвијећа. Нека врста велике кампање с практичним и теоријским видовима акције би допријијела да се у нама смиша за зелено и цвијеће доведе до степенација националног, до потребе да стално живимо са цвијећем.

Није септембар да се то учини, али је дуга зима пред нама, имаћemo, можда, време на да се на то одлучимо.

МУЗИКА

Све су нам неке опште ствари под руком и тешко је не проговорити о њима, ма

колико на први поглед изгледало залудно наше писање о зеленилу, цвијећу, музici...

Не може се туризам овде код нас ни замислити без добре музике. Наше схватање ове потребе, кроз све године, ама баш скоро кроз све, сводило се на појам добре музике која је долазила споља: „увезена“ у виду добрих оркестара и пјевача из разних крајева наше земље. И то је, нема сумње, досад доста добро чињено. У кроки цртежу наше музичке сезоне, сјећања стое овако:

Музика у ресторану Јадра исксајма имала је најтежи задатак. У атмосфери веома скромног вашара, цубоксова и јаких појачала, успјела је да одржи свој реноме, да надаја све бокс-музике око се бе и да се свака ноћи допадне посетиоцима којих је у вијек било превише. Наравно, на крају и мало мјеста за велику терасу Међународног центра, пlesne и концертне вечери састава „Макадам“ и за посебан избор скадарлијских оркестара који су сваке ноћи свирали у грилу који ради послије једанаест.

Њихове комшије из ПУТ НИКА, у ресторану поред мора, држећи се традиције, и ове године су имале коректну народну музiku. Свему то мјесту треба додати неколико мањих оркестара по различним крајевима обале, а посебно

у Рафајиловићима, где се, такође, могло понекад уживати у музici.

Дуг списак музичких састава и музичара свједочи о томе да се ни овог љета није желило да се читав туристички покрет увесели и распје ва. У то нема сумње, јер то је нешто што смо увијек добро и поштено радили.

Оно што би нам се у ширем музичком смислу могло замјећити, то је да се и ове године није зачула ни једна пјесма о Будви, да ова обала још оскудијева у својим композиторима и пјесницима; да су наши гости могли одавде да понесу много лијепих усмјеха, али ни једну пјесму о мјесту где су провели љето. Зар је могуће да ни ово љето није било инспирација да се то догоди? Или се то, ипак, не може случајно додати већ се очекује да ми нешто учинимо, да поставимо захтјеве пред наше умјетнике, да им организујемо иску музиčku манифестацију на којој ће се пјесме за, и о Будви, рађати. Па кад је тако зашто се то не чини. Можда се треба упитати а ко ће ресници прву ријеч: Културни центар, „Кањош“, или сви заједно колико нас има?

Ако је до прве ријечи, своје овде изречене.

Чинимо то због тога што смо ујерени да би сви ми били некако поноснији ако би се на тим силним терасама и у баштама идућег љета запјевала нека пјесма о нашој Будви...

Љето је прошло. Живјело љето!

Раде Јовић

ОПШТИНСКО ВИЈЕЋЕ САВЕЗА СИНДИКАТА

Подршка мјерама против деформација

На сједници Општинског вијећа синдиката делегати су једнодуши у цјелosti подржали предлоге конгресних документа. Приликом разmatraњa показатеља о шестомесечном пословању приређених днишних и непривредних организација наглашено је да је доbro што су се производне организације придржавале Друштвеног договора о расподјељи личног дохотка, као и да организације које су пословале с губитком нису кршиле одредбе о личним дохотцима. Договорено је да та и друга питања непрестано буду у центру пажње основних организација Савеза синдиката

та и да се тако на најконкретнији начин допринесе спровођењу у живот мјера економске стабилизације.

На сједници је дата пунаштада мјерама на сузбијању разноврсних деформација у нашој општини. Истакнуто је да је крајње вријеме да се на сузбијању слабостима ангажују све друштвене снаге и да се у том правцу дјелује јединствено и одлучно. Организација Синдиката у то мјесто неће и не смије остати по страни.

На сједници су изабрали делегати за чланове Републичког вијећа синдиката Црне Горе и IX конгрес Савеза синдиката Југославије.

За делегате за VII конгрес Савеза синдиката Црне Горе изабрани су: **Марко Кнежевић**, (ООУР „Јадран“ трговина), **Миљко Један**, (ООУР „Палас“ — Петровац), **Веселин Дабовић** (ООУР „Хотели Свети Стеван“), **Новица Јањевић** (ООУР „Новоградња“ — Будва), **Мира Делоник** (ООУР „Хотели Бечићка плажа“) и **Вера Радетић** (Општинско вијеће синдиката).

Делегати у републичке одборе Синдиката су: **Гавро Милачин** (Комунално-стамбено предузеће), **Мило Рафајловић** (Дом здравља), **Веселин Јовановић** (ХТП „Монтенегро турист“) и **Драган Радуловић** (ООУР „Хемпро“ — Петровац).

За чланове Републичког вијећа Савеза синдиката Црне Горе предложени су **Бранко Радоњић** и **Петар Мико-вић**, чланови Предсједништва Општинског вијећа, а у Надзорни одбор Савеза синдиката Црне Горе **Светислава Брајак**, члан Извршног одбора Основне организације синдиката Основне школе „Стјепан Митров Љубишић“.

За делегата на Девети конгрес Савеза синдиката Југославије изабран је **Бранко Рађеновић**, предсједник Општинског вијећа синдиката.

Некадашњи хор и оркестар Основне школе „Стјепан Митров Љубишић“

Породица Шолт сваке године стиже у Будву са новим пријатељима

Југославија им је у срцу

Када туриста у мјесту где проводи годишњи одмор осјећа топлину гостопримства, упозна се с људима и стекне пријатеље, онда он постаје „заробљеник“ тог мјesta и његов стапни посјетилац. Такав је случај и са **Англом и Бернхардом Шолт**, брачним паром из Западног Берлина, који већ годинама редовно проводе одмор у Будви. Први пут у Будву дошли су 1975. године и смјестили се у Старом граду код Иване Васовић. Ивана није према њима показала неку посебну пажњу осим оног уобичајеног настојања што је у нашем крају од давнина важило да се гост пријатно осјећа у домаћиновој кући, да се почасти, испрати и пожели му се срећан пут при одласку. Без поизвјаштања ни једне ријечи њемачког језика, Ивана је постала миљеница овој двојици симпатичних Берлинаца, а они поклоници Будве, њених плажа, бистрог и топлог мора.

Овог сунчаног септембра били су Иванини гости. Постали смо их у стану и по разговорали. Ту су били и њихови пријатељи, још један брачни пар, такође из Берлина. Иначе, сваког љета доводе собом нове гости. Тако су постали жива реклами Будве и нашег туризма. У кући влађа права породична атмосфера. Ивана за њих није газдарица већ „Мама Ивана“.

Кажу да су катастрофи 1979. године доживјели као да је погодила њихов родни град. Одмах су позвали своју пријатељицу Ивану. У гостијама је остала окружена пажњом и његом пуних сто дана.

Они запажају да је прије земљотреса било више страних гостију у Будви, а лица мјештана била су веселија. Бернард и Ангела су задовољни с одмором у Будви. Увијек се враћају одморни и

В. Станишић

Извјесни инжењер са Цетиња, човјек који тамо руководи једном малом фабриком, са синовима, два три европска госта, и нас неколико мјештана разних професија и још разнијег интересовања, ћаскамо ту негде у Бечићима о којечему. У ресторану смо. Остаћемо помало неодређени, нећемо рећи баш име ресторана, и тачно мјесто. На плажи смо. Пијућ камо хладно пиво. Крај је августа. Још увијек много свијета покрај мора. Нас од главе не плаже дијели пјешчани спруд. Имамо прекрасан видик ка хоризонту кога нам често пресијеку купачи и купачице. Тема има колико хоћете, али нама је једна запала за око, и рекло би се не умијемо ни једну другу, но само о том гејзиру. Рећи ћете сад и ми тјерамо шалу. Гдје ту, на обали, гејзира? Нема, брате, то је очito. Обала чиста, непрегледна, пјесковита море мирно. Ни трага гејзиру, вулканима и сличним чудима. Па ово је море, шије бања... Е, није. А ко каже да јесте? Не кажемо ми то. Овдје није ријеч о правом гејзиру... .

— Значи, шалите се?! — рећи ћете ви.

— Не шалимо се, брате, ћаскамо о гејzиру у Бечићима, баш пред тим ресторonom,

Имамо канализацију и - септичке јаме!

Већ је неколико година од када је у Будви углавном изграђена канализациона мрежа. С много муке, труда и не баш малих кредита решен је проблем, без чега се живот, нарочито развитак туризма, не би могао замислити. Подсећамо, готово кроз сва насеља у граду постављене су канализационе цијеви. Власници кућа и викендника били су упозорени да су обавезни да своје мокре чворове прикључе на колекторе. Прикључивање једне куће 1979. године, на пример, износило је пет хиљада динара. Многи грађани су то учинили, а има не мали број оних који то још нису. Већина их се изговара да су им септичке јаме добро направљене, те да су прикључење нема потребе. Други, пак, изbjегавају прикључивање зато што им је велики износ који за то треба да плате. Треба рећи да и неки јавни објекти (у првом реду кафане) то, такође, нису још учинили. На жалост, такво се стање годинама толерише, како од одговарајућих органа Скупштине општине, тако и од комуналних служби, иако, гледајући строго формално, то да ли је неко приkључен на канализациону мрежу или не и није посао комуналца.

На ова питања указујемо из два разлога. Прво, урбана смо средина, уз то са изградњом канализацијом, а Будва дијелом и даље „леки“ на септичким јамама! Раније смо кукали како се град без канализације не може даље развијати, поготову не туризам, а кад је друштво то обезбедило лицитирање: хоћемо ли кућу прикључити на колектор или не, односно, као што је речено, многе од њих до дана данашњег остале су на септичким јамама. Изли-

шио је, чини се, истинати који је опасно да још увијек имамо у употреби септичке јаме. У љетњим гужвама, када је у свакој кући, поред укупног, има најмање још то лико гостију, нормално је да пеке од септичких јама почну мање или више да цуре, а то је доволно да букине ка

ква заразна болест. Да се и не говори о непријатном зарадаху који се осјећа.

Ни други разлог није за подијењивање. Рекли смо да је друштвено-политичка заједница у овај објекат уложила поголема средства. Зашишто се онда друштво тако да ко одриче убиранаја средстава од прикључивања појединих кућа, односно објекта? Где су и шта у вези с овим предузимају одговарајуће инспекцијске службе: Вије-рујемо да и комуналци имају дио својих обавеза.

ПИСМА ЧИТАЛАЦА

ИЗГРАДЊА СТАРОГ ГРАДА — НЕПОЗНАНИЦА

Друже уредниче,

Прошло је три и по године од катастрофалног земљотреса, а у Старом граду још није почело ништа да се ради. Свима будванима и онима који су долазили у Будву послије земљотреса познато је у каквом је стању био Стара град. Његова непокретна имовина је у неупоредиво лошијем стању него непосредно послије земљотреса, јер је скоро све иструлило, убуђало, а доста тога је и покрадено. Многе зграде, сада још веће рушевине, издана у дан све више пропадају, па је потребно неупоредиво више средстава за њихову обнову и санацију. Са одговлачењем се стварају све тешки услови, чиме су све више оштећени власници имовине у Старом граду.

Још нису постигнути договори шта и како да се ради и ко треба да буде носилац овог одговорног друштвеног посла. Од уговлачењем се наноси огромна штета друштву у целини, јер обнова живота Старом граду врло је Будве не доприноси само приватним него и општедруштвеним интересима. Враћање

важан чинилац оплемењивања туристичке понуде на најљепшијо ривијери нашег Јадрана.

Били су припремљени материјали и рјешења да се приватни објекти у Старом граду обнове друштвеним средствима у висини од 62%, не рачунајући инфраструктуру, али ова рјешења нису прихваћена! По мом мишљењу, требало би их у потпуности прихватити. Прво, из разлога што је приватницима, послије земљотреса, забрањено да раде на обнови својих зграда. Друго, што су они у протеклом периоду толико оштећене да је потребно уложити много већа материјална средства. Треће, што су средства солидарности — намињена за обнову свих настрадалих објеката без обзира на њихово власништво, а што се посебно односи на културно-историјске споменике.

Радомир-Ратко Рајеновић

љавштину на све стране, као да нам се подсмијева.“

Ех, тај вјетар!

Нити гејзир престаје да ради, нити вјетар да ту воду разбацује. Наравно, ни ми не престајемо да говоримо о тој ме. Помињемо градне планове, износимо како бисмо ми то ријешили. Понеко од нас мало путовао по свјету, па предлаже ово или оно: свако понешто што би, можда, било боље од те ружне и неподно шљиве слике. Дискутујемо, али се не дигосмо да по тражимо неког од надлежних да га упитамо шта то значи, зашто је тај гејзир ту, имали смисла тако репрезентовати нашу обалу и нашу туризам...

Не, брате, нико. Остадосмо сви под терасом да допијемо пиво, да се чудимо тој неукусној и неприродној појави. Остадосмо баш као што ће и тај гејзир остати тамо не знам колико времена. Јер, он се тамо није нашао из шале. Посљедица, је, сигури смо грешке неког пројектанта, који је, градећи канализацију, градио лоше, и сад се његов труд једино може поправити том ружном чињеницом и на шим бескрајним стрљањем да лоше градитеље и њихове мање подносимо ко зна одакле.

Ето, о каквом је гејzиру ријеч.

— Људи моји — опет ће онај инжењер са Цетиња — па зар је могуће да смо толико немарни? И тако, све у том стилу, а, за сваки случај, премјешта дјецу на други крај ресторана, преноси им здјеле са хевапчићима, јер вјетар понекад баци прљаву воду и под покривену терасу. Не бира вјетар мјесто. Неће вјетар водити рачуна о нашем туристичком угледу, нити исправљати наше „криве Дрине“. Разноси пр

„Гејzир“ на Бечићкој плажи

— Не тјерај шегу. Смрди то из цијеви...!

— Тачно.

— И сад почиње дискусија: Богаму, па то је прљава вода из канализације? Јесте, из канализације. Неки вентил? Да, вјероватно, вентил. Па како може такав вентил да буде на плажи? Може, зар не видиш да може?... Али, то је крајње неукусно!

Повјетарац у повременим налетима, прихвата прљаву „гејzирску“ воду и разбацује је по плажи! Несрећни туристи сагињу главе, мрште се, гунђају, али ко ће их разумјети, гунђају на страним, својим језицима.

Ето, о каквом је гејzиру ријеч.

— Људи моји — опет ће онај инжењер са Цетиња — па зар је могуће да смо толико немарни? И тако, све у том стилу, а, за сваки случај, премјешта дјецу на други крај ресторана, преноси им здјеле са хевапчићима, јер вјетар понекад баци прљаву воду и под покривену терасу. Не бира вјетар мјесто. Неће вјетар водити рачуна о нашем туристичком угледу, нити исправљати наше „криве Дрине“. Разноси пр

Р. Јовић

ОБРАЗОВАЊЕ И КУЛТУРА ★ ОБРАЗОВАЊЕ И КУЛТУРА ★ ОБРАЗОВАЊЕ И КУЛТУРА ★ ОБРАЗОВАЊЕ И КУЛТУРА

Манастир Режевићи

Споменици културе непроцјењиво богатство

У кључењу споменика културе у туристички програм један је од битних задатака који треба остварити на плану унапређења културне дјелатности. Територија наше општине богата је непокретним и покретним споменицима културе који припадају најразличитијим временским периодима — од експоната античких локалитета, преко експоната средњег и позног средњег вијека, млетачке, аустријске и француске архитектуре, до јавних споменика из XIX и XX вијека и, посебно, споменика социјалистичке револуције. Многа мјеста од Буљарице до Љастве представљају непроцјењиво богатство археолошке, фреско и других вриједности. Имамо неколико значајних архитектонских објеката фортификационе културе, историјске зграде, јавне споменике, везане за историјске личности и дугаје из раније прошlosti, као и низ споменика из доба Народно-ослободилачког рата.

Ово подручје богато је и покретним споменицима. Њих чине: археолошки предмети, иконе, старе књиге, до кументи везани за раднички покрет, предмети ратног трофеја — оружје, заставе и опрема. Многи од ових предмета налазе се у другим музејима широм земље, а неки су и код приватних лица, те је њихова судбина неизвјесна.

У протеклом периоду заштитни радови су се углавном ограничавали на црквене споменике. Неки од њих су се све до катастрофалног земљотреса налазили у толерантном стању у погледу одржавања (Прасквица — Режевићи), али је за њихову презентацију требало истаћи пажње с кратким историјатом споменика на нашем и страним језицима. Многи споменици налазе се у критичном стању, а постоји опасност од рушења и пропадања покретног споменичког фонда, нарочито икона, књига и другог материјала, као што су експонати археолошког музеја.

Објекти се брзо руинирају, а многи наши људи несвесно се односе према споменицима културе.

Сличне ствари дугајају се, или су се дугајале, и са објектима природе — одношћење пијеска с плажа, загађивање морске воде отпадним водама, загађивање видиковца баџањем смећа, сјече маслина и отварање каменолома поред пута, чиме се значајно нарушуја изглед природе.

Најинтересантнији споменици налазе се поред Јадранског пута. То је повољна околност да се ти објекти укључују у туристичке посјете и да се, они који за то имају услова, подесе за услужне објекте, за извођење масовних културних приредби. Такве услове, поред цитаделе у Старом граду, имају манастири Подмале и Режевићи, као и Космач у Брајићима. Остали споменици могу се укључити у туристички промет као споменици давне прошlosti у специфичном амбијенту. Зато би требало приступити уређењу приступних путева, пратећих објеката, инсталацији освјетљења које би остављало посебан утисак при посматрању из даљине. На сличан начин укључили би се у туризам и до сада неактивни или недовољно активни објекти природе — видиковци, меморијални природни споменици и плаже.

Својевременим формирањем Фонда за унапређивање културних дјелатности о сигуран је сталан приход за споменички туризам и створена почетна основа да се реализује отварање археолошког музеја и збирки, настави ископавање и истраживање античке и словенске Будве, донекле обезбиједе споменици у околини и у складу даљи урбанистички развој Будве с потребама споменичког туризма.

И филм као снажно средство масовног утицаја може да одигра значајну улогу у допуне програма културно-забавног живота. Предузеће за промет и производњу филмова „Зета филм“ обезбеђују-

је квалитетан биоскопски програм, а може да организује филмске ревије, сајмове и фестивале.

Развој културе и културних дјелатности данас — када хоћемо да изграђујемо све страну личност радног човјека, непосредног произвођача и самоуправљача — има посебан значај. Због тога, када говоримо о култури и умјетности, о организацији културног живота у нашој комуни — о изграђивању и проширењу њене материјалне основе — треба да сагледамо узајамну повезаност и зависност привредног, политичког и културног живота, не само са становишта задовољавања културних потреба туриста, већ, исто тако, и потреба најших грађана и средине у којој живимо.

У МОДЕРНОЈ ГАЛЕРИЈИ

Изложба дубровачких сликара

У Будви је од 10. до 25. јуна 1982. године била отворена изложба петорице дубровачких сликара: Јосипа Тростмана, Јосипа Шкреља, Лукше Пека, Маројица Митровића и Мија Демовића. Јосип Тростман је сликар неспутане руке и у дослуку с бојом, па се за њега с правом може рећи да је, уз Ђура Пулитику, једини дубровачки сликар који претаче на своја платна топлину и ведрину медитеранског поднебља, али и трагику пролазности, осамљености и напуштања. Тростманово сликарство је уједно и његова свакодневница (или можда би боље било рећи: „она драка страна његове свакодневнице“). Зато је оно за њега трагање у дубини властитости, трагање у емотивном — за суштином и истином о себи и другима...

Сликарство Јосипа Шкеља интимног је карактера. У првом плану је еротска игра заљубљених парова или еротска чешља усамљеника у тамним просторима тргова, улица или полумрачних соба, у којима сваки предмет (цвијет, свијећињак) поприма вриједност еротског симбола. Све је пригушено, урођено у смеђе-зрвено или замагљено ружично сумраче: ликови у њему нестају појединим дијелом тијела, што присутност еротике само наглашава.

А. К.

КРАТКЕ ВИЈЕСТИ ИЗ КУЛТУРНОГ ЖИВОТА

Осми конгрес ортопеда и трауматолога Југославије

Од 13. до 16. октобра у хотелу „АС“ у Перазића Долу одржава се Осми конгрес ортопеда и трауматолога Југославије.

ДЕСЕТИ КОНГРЕС ГЕОЛОГА

У ООУР „Хотели бечићка плажа“ одржава се десети конгрес геолога на коме ће учествовати око хиљаду геолога из свих наших република и покрајина. Конгрес почине 29. септембра и трајаће три дана.

С. П.

За овај скуп, како смо чули од угледног југословенског хирурга — ортопеда, проф. др Милана Митровића, влада велико интересовање наших и страних стручњака, а радови саопштени на конгресу биће штампани у посебној едицији.

Пратећа манифестација биће изложба медицинских инструмената, производа фармацеутске индустрије и ортопедских помагала.

С. П.

СКУЛПТУРЕ И ЦРТЕЖИ ПАВЛА ПЕЈОВИЋА

У галерији града — хотела „Свети Стефан“ отворена је 11. септембра изложба познатог ликовног ствараоца Павла Пејовића из Никшића, који се публици представио с десет скулптура и двадесетак цртежа.

Пејовић припада генерацији млађих ликовних стваралаца. Он у својој „витрини“ има на граде „Сретен Стојановић“, Октобарског салона у Београду, Септембарског ликовног салона младих у Никшићу и Зимског салона у Херцег-Новом.

С. П.

Дјечји пјесник Драган Лукић

Драган Лукић током по-следњих десетак година на убраја се међу наше најпознатије савремене књижевнике за дјецу. Његово се име сусреће у многим дјечјим листовима и часописима, а често га слушамо и у радио-емисијама. Пише, прије свега, за дјецу млађег школског и предшколског узраска. У његовим пјесмама живе наши савремени дјечаци и дјевојчице, пуни живота, ведрине и радозналости.

Рођен је 1928. године у Београду, где је завршио филозофски факултет. Био је десет година професор југословенске и дјечје књижевности, затим уредник дјечјих емисија Радио-Београда. Добитник је више награда за литературу, као и двије највеће: награде СР Србије „Невен“, за књигу „Овдје станују пјесме“ (1961) и југословен

сликовница. Познатија су му дела: „Како се коме чини“, „Из једног цепа“, „Дјечаци, дјевојчице и одрасли“, „Мој тролебус“, „Овдје станује пјесма“, „Вагон прве класе“, „Дјеча у огледалу“, „Мој пра-пра-дјед и ја“ (поема), „Дјечица и цинови“, „Небодер Џ — 17“ (роман), „Вјетар вуче ли шће за нас“, „Бомба у бијелој кафи“ (роман). Нека његова дела преведена су на многе стране језике и на језике наших народа и народности.

Лукић се огледао и у писању позоришних комада за луткарска позоришта. Познате су и његове модерне бајке за луткарска представљања: „Звијезда Фили“, „Црни и Ескими“, „Паж и Лаж“. Велики број Лукићевих пјесама је конпонован, а издато је више плоча с музиком за дјечицу.

„Ја сам превасходно пјесник. И све што видим, не могу друкчије да видим него као пјесник који би од свега хтио да створи пјесму или радост, љепоту или дјетинство свијета. Читавог свог живота ја се, у ствари, играм пјесни чких скривалица и открива лица — и у тој игри често имам срећу да откриjem где се пјесме налазе, да их чујем, осјетим, прибљежим и сложим у књиге. Радост те пјесничке игре је бескрајна, а пјесме су дар те радости, дају који срдечно поклањам онима које највише волим — дјечици“ — рекао је једном приликом књижевник Лукић.

СУМОРНА ПЛЕСМА

И опет вечерас напуштам
клупу
да бих отишао у свој живот
„да изграђујем личност“.

Дочекаће ме тама,
отворен прозор, полуапане
флаши,
смрзнута храна.

И опет, вечерас, као и
синоћ,
узећу књиге и часописе
уталити пећ (ако је хладна),
шарати прстом по стаклу,
гледати у ноћ.

А сјутра, прије него што се
погледам у огледалу
и узмем чешаљ, рећи су
себи:

„Издржи још овај дан,
све друго што дође,
биће као сан“.

*

Сушице се расипа у капима
киши,

погледај —

дуга се ствара.

Сивкасте магле
зором се вуку —

скривају студен.

Голе грane доносе јесен

и увеле руже

Сачувавј од ње

мало сушица, неба

и једну љубав.

Мјаја Усанчевић

ПРОЛАЗИ ЈЕСЕН

СА ОКАНА ЈЕ НЕСТАЛА ЈЕСЕН.
САМО ПУЦКЕТАЊЕ ГОЛИХ ГРАНА
У ХЛАДНОЈ ТИШИНИ СЕ ЧУЈЕ.
ПОД МРАЗОМ ЈЕ НЕСТАЛО ЖУТИЛО ТРАВА
ИЗГОРЕЛА ЈЕ ВАТРА ЛИШЋА:
ЈЕСЕН ЈЕ НЕЧУЈНО УМРЛА У МЕНИ.

ЈУТРО УЛОВИ СУНЦЕ У СВОЈЕ МРЕЖЕ
И НАПРАВИ ХЛАДНУ, ДАЛЕКУ ЛОПТУ
СИВЕ И НЕВЕСЕЛЕ СУ ПОДНЕВНЕ СЈЕНЕ.
ВЈЕТАР ПОД ПРОЗОРОМ ТУТЊИ,
ЧУПА СНОВЕ, РАСПРШИ УСПОМЕНЕ.

Мјаја Усанчевић

ЗАНИМЉИВА МАТЕМАТИКА

ЗНАЊЕ + БРЗИНА + ПАЖЊА

Покушајте да иронијете све грешке у следећим примјерима. Ако успијете да то учините за два минута, онда се веома добро концентришете.

3 + 12 = 15	15 - 8 = 7	16 + 4 = 22
13 + 3 = 10	16 + 8 = 23	13 - 4 = 9
16 - 9 = 7	16 + 9 = 28	13 - 2 = 11
12 - 6 = 6	15 + 9 = 25	15 - 4 = 11
15 - 2 = 13	19 + 5 = 24	12 - 4 = 16
15 + 5 = 10	14 - 9 = 5	12 - 9 = 3
5 + 17 = 22	7 + 18 = 25	2 + 11 = 13
4 + 18 = 22	6 + 15 = 22	18 - 8 = 10
16 - 5 = 11	12 - 7 = 5	18 - 7 = 13
17 + 7 = 23	19 - 6 = 13	5 + 13 = 18
14 - 8 = 6	16 + 6 = 22	13 - 5 = 8
18 - 4 = 12	14 + 9 = 23	16 - 2 = 13
14 + 6 = 20	11 + 4 = 14	12 + 9 = 21

Колико свега има грешака?

МОЖДА НИЈЕСТЕ ЗНАЛИ?

Побиједио леукемију

кадемску каријеру, изабравши да ради по кућама као слуга!

ХИЉАДУ ЕДИСОНОВИХ ПРОНАЛАЗАКА

Необична дјечја радознlost Томаса А. Едисона (1847—1931) ни на кога није остављала утисак изузев на његову мајку, која је увијек била попустљива и пуна разумевања за његове „проблеме“. Први учителј рекао је да је Томас смущен, а отац је био убијењен да му је син глуп. Ни каснији васпитачи нису предсказивали да ће од Едисона „икада ишта испасти“. Ипак, захваљујући мајчином залагању, Едисон је почeo да смишља практичне изуме. Касније је патентирао преко хиљаду проналазака непроцењиве вриједности за човјечанство.

АЈНШТАЈН — „УМНО ЗАОСТАО“

Родитељи Алберта Ајнштајна (1879—1955) вјеровали су да је њихов син умно заостао, јер је до девете године живота муџао и на питања одговарао тек послије дугог размишљања. У средњој школи је из свих предмета, изузев математике, показивао катастрофалне резултате. На Политехнички институт у Цириху уписао се са годину дана закашњења, јер није одмах положио пријемни испит. Кад је успио да дијломира, тешко му је полазило за руком да нађе и задјки посао.

ЛИКОВНА ЗАГОНЕТКА

Почетна слова ових цртежа у оквиреним пољима дају име једне животиње.

ске награде „Младо покољење“, за књигу „Хиљаду ријечи о три ријечи“ (1970).

Драган Лукић почeo је да пиše у најранијој младости. Прву пјесму за дјецу објавio је 1950. године у листу „Пионир“. Пише поезију и прозу, а објавio је и неколико

